

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 5. Sancti Ioachimi oppidum destruitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

si quoties intus loquentem Deum modo quodam mirabili audierit, si cōscientiarum nebulas ab eo serenatas, si stupendos orationis effectus, & alia hujusmodi referre velit, finem dicendi non faciet: quod quia ab instituta brevitate aberrat, lectorem ad Franciscum Xarque, tanti viri elegantissimum copiosissimumque Panigyristam, remitto. Illud non omiserim, tantam æstimationem apud omnes ordines nostrum Antonium consequutum fuisse, ut eum Rex Catholicus plus vices clementer ad colloquium admiserit. In aula Regis Catholici, & Peruvix Proregis, Principum virorum & omnium ordinum favores indeptus est. Episcopum Cusquensem, luculentum laudatorem habuit, dicere solitum, Ruisii sanctitatem non inter ordinarias reponendas esse. Episcopus Guamangensis, ut ad diocēsim suam utilissimum hominem pertraheret, quadringentorum aureorum censum pro adornanda ad Ethnicos missione obtulit. Paraquariæ denique Societas tantum se ei debere fateatur, quantum ex ejus fama, virtutibus, factis heroicis, laboribus Apostolicis, fundatione tot oppidorum, laudis consequuta est. Atque hi cœlestium mortaliumque favores, non supra hominis virtutes erant: nam in eo eminebat erga Deum & homines amor singularis, quo non tantum possideri, sed diu noctuque inflammari videbatur. Hic amor expressit libellum, quem illicem amoris vocat, magnorum in America virosum autoritate comprobatum. Hoc eodem actus amoris stimulo magnarum rerum conatus, spreto quovis labore & periculo, ad exitum perduxit. Eo in Guairania præside, decem Neophytorum coloniæ constructæ sunt. Privatus ipse aliis constituendis utilem operam navavit. Alio traductas commodioribus in locis reedificavit. Nullum non movit lapidem, quo cultum templorum, numerum Neophytorum, miserorum commoda, & Sociorum in tantis calamitatibus solatia augetet. Limæ cum didicisset, dona sibi cœlitus non data fuisse, ad aulicos & principes mundanos procurandos, se totum Indorum servitio dedicavit. Quoad per studium Divinæ gloriæ salutisque alienæ licebat, hominum consuetudinem fugitans, cum Deo in Divinis colloquiis diurnum nocturnumque tempus terebat. Aliquoties Angelum Custodem præsentem sensit, monentem ut se ad orandum Deum accingeret. Gōssipinâ veste malè tinctâ & simplici indutus ibat. Cœlitus didicit, paupertatis perfectorum hominum eminentiam in eo consistere, ut quis sensualibus deliciis, etiam licitis, corpus & animum privet: igitur quamvis supernè immixtas illecebras admittebat, ne Deo inurbanus videretur, tamen inter perfectæ paupertatis gradus reponebat, velle carere spiritualibus illis oblectamentis. Castitatem planè Angelicam coluit, adeo ut etiam somnians, ope Divinâ adjutus, de spurco dæmone victor evaderet. Mulierem sibi clam insidiantem innocenter revivens, Angeli monitu cognitis ejus insidiis, abs se asperis verbis repulit. Ad puellam agram evocatus, nunquam adduci potuit, ut supra ulcus precando manus imponeret, quod cœlitus didicisset sub herba illa pietatis latere stygium anguem. Hic refertur potest facinus illud heroicum, à me supra relatum, quo ad retundendos carnis motus morsicandum se formicis præbuit. Exercitiis Divi Ignatii reformare se volens, unum duosve panes inferebat: quos, nullo alio adhibito cibo, non consumebat. Sed hæc ad futura tempora magis pertinent. Igitur stylum retraho.

Regis Catholici favorem meretur.

Ejus in Deū amor.

Paupertas.

Castitas.

CAPUT
V.
Sancti Joachimi oppidi destruitur.

Pericula Sociorum.

PRO Antonio Ruisio in Europam amandato, Didacus Alfarus, vir ætate florens & animo vegetus, pro ut difficillimæ provinciæ status postulabat, Sociis Paranensibus, Urvaicensibus, Tapensibusque præficitur. In quibus regionibus multæ res adversæ contigere: quarum ordine prima fuit Sancti Joachimi in Tapensi Provinciâ coloniæ desertio: de quâ ad Urvaicam transportandâ, utpote atrocissimis maximè obnoxia, dum Socii agitant, multiplicibus difficultatibus se implicuere, Barbaris transmigrationem execrantibus, aut aliò, quàm quò destinabantur, diffluentibus, & non unis in necem Sociorum intentis: eoque tandem reducta res est, ut cremari oppidum consultò debuerit, quò subtractâ vivendi commoditate, Neophyti, seridò ad transmigrandum adjicerent animum. Multi, Christophoro Arenâ adnente, ad Caasapaguaquenses & alios populos transiere. Alii, de-

ducentibus

duce nobis Joanne Suatio, Francisco Ximeno, & Petro Romero, Theresianis se adjunxere. Supervenientibus vero novis tumultibus, coalescere alibi oppidum non potuit, adeoque tertio foundationis anno esse desit: municipibus ad varias partes magna ex parte translatis, aut ad latibula dilapsis, aut denique ab hostibus abactis. Sexcentas Barbarorum familias in eo oppido Societas in album retulerat, ex quo numero magna pars cicurata Christo jam per Baptismum nomen dederat.

SED longè major clades accepta est ex novâ depopulatione Mamalucorum, Divæ Theresiæ sedem crudeliter invadentium. Id oppidum quatuor capitum millibus tum constabat. Verùm longè plures mortales peste sublato eò loci Socii reducerant. Nam quadriennio non integro quater mille quingenta & quadraginta-quinque capita baptizaverant; confluebantque adhuc undique Religionis ergò Ethnici, & spes proxima erat; præter Visitationis inchoatam coloniam, alia oppida ad Tebiquarim & alios fluvios ponendi: cum ducenti & sexaginta Mamaluci, numerosis Tupicorum aliorumque Indorum stipati cohortibus, sub finem anni, ex improvise in oppidum irrupentes, res summo labore parvas spesque amplissimas disturbavere: Theresiani numero, armis, & viribus impares, latronibus sine prælio magna ex parte se tradidere. Pauci fugâ salutem quaesire: traditis vincula passim injiciebantur; reliqui, ne rebellare auderent, metu & continuato labore ab latronibus coercerantur; Francisco Ximeno & Joanne Salas, oppidi fundatoribus, filios Christo ab se genitos nequiquam redimere contendentes. Ipso Nativitatis Domini festo die prædones, templum cum cereis accensis, quasi hominum piissimos ad sacra audienda progressos, Franciscus Ximenius summâ curâ coactos, & ad Paranam deductos, post varios casus Itapuanis adjunxit: ubi Christianâ prorsus caritate excepti, auctâ urbanitate, piè admodum hætenus perseverant. In hujus oppidi destructione illud accidit singulare, quòd superiori anno ibidem decimâ-octavâ Decembris imago Beatæ Virginis, oculo, quo Brasiliam respiciebat, ubertim flevit: cumque sequenti anno, eodem die & mense recurrente, Theresiani à prædonibus Brasiliis oppressi fuerint, nemini dubium fuit, eas lachrymas optimæ Matris, fuisse velut compatiens eorum calamitatibus, qui per fidem nuper in Filii sui filios adoptati fuerant. Interea Visitationis inchoatum oppidum Theresianis subcensitum, solâ trepidatione dissolutum est: & cæteræ Tapensis Provinciæ coloniarum eandem fortunam formidantes, aut fugam, aut bellum adornabant.

SANCTÆ ANNÆ oppidani trans Igaim positi, audito alteram Mamalucorum phalangem haud procul abesse, non expectato Patrum consilio, dispersati, quæquæ metus amorve libertatis impellebat, effundebantur. Passimque reliquorum oppidorum incolæ Jesu Socios, doctores suos, proditoris insimulabant, palam dictitantes, eo fine ab iis oppida magna construi, ut specie Religionis in unum coactos Mamalucis traderent. *Hætenus, inquebant, nos & Majores nostri patrios fontes bibimus, ab Europæorum metu per tot retro annos securi. Post adventum verò Patrum nihil nisi vincula, exilia, mortes, concatenata bella, transmigrations, & hujusmodi sexcenta audimus.* Augebat suspiciones malevolentia Mamalucorum, qui ut nos in invidiam traherent, Neophytis nostris afferebant, se cum Patribus coludere: eadem esse sua & Societatis consilia, in id intenta, ut reductos populos sibi proderent. Passim itaque Neophyti diffidentiam ostendebant magis, quam amorem: adeò ut Guairaniam in Tapensi Provinciâ adumbratam jure diceret. Non uno in loco de mactandis Doctoribus suis Tapenses agitavere. Augustinus

CAPUT VI.

Sæctæ Theresiæ colonia ab Mamalucis vastatur.

Numerus baptismorum.

Mamalucorum hypocrisis.

Ostentum.

Visitationis oppidi vastatio.

CAPUT VII.

Per Tapensem Provinciam variè turbatur.

Socii proditoris insimulantur.

Ad necem destinantur.